

En quin moment ens trobem en la lluita contra la sida?

—Els tractaments amb antiretrovirals han millorat molt i ara quasi el 100% dels pacients tractats responen bé i estan estables. El problema és que no tothom hi té accés. Però hem avançat. Quan vam fer el Congrés Internacional de la Sida a Barcelona, l'any 2002, als països en vies de desenvolupament quasi ningú no rebia tractament. Actualment reben medicaments entre el 30% i el 40% dels malalts d'aquests països, i l'objectiu de l'Organització Mundial de la Salut és que l'any 2020 s'arribi al 90%. Un altre problema dels antiretrovirals és que el tractament ha de durar tota la vida perquè no eradica el virus. Per això s'està investigant molt per aconseguir una vacuna terapèutica que curi la malaltia.

—Quina és la diferència conceptual?

—Un antiretroviral inhibeix la replicació viral. Una vacuna terapèutica estimularia el sistema immunològic per fer que el virus no rebrotés quan es retirés el tractament d'antiretrovirals.

—Per què es tan difícil eradicar del tot el virus del VIH?

—A veure, gairebé mai eradicuem del tot les malalties infeccioses. No matem tots els microorganismes que la causen, però en matem prou perquè les defenses naturals els puguin encerclar i la malaltia no rebroti.

—O sigui, que si els has tingut, els continuaràs tenint a dins?

—Sí. Si has tingut tuberculosi, segurament en tindràs tota la vida, i potser trenta anys més tard, si tens un càncer o una alteració de les defenses, la malaltia rebrotarà. En el cas del VIH, quan tu retires l'antiretroviral, hi ha un rebrot al cap d'una setmana. Sempre.

—Per què?

—Perquè les defenses naturals no són capaces d'encerclar el virus, que s'escapa amb molta facilitat. Les vacunes terapèutiques que s'estan intentant fabricar busquen potenciar aquestes defenses perquè els virus no es puguin escapar un cop retirat el tractament antiretroviral. Però això encara pertany al domini de la recerca, i de moment el que s'ha de pensar és que el tractament durarà tota la vida.

—Quins problemes comporta que el tractament hagi de ser de per vida?

Josep Maria Gatell és el cap del Servei de Malalties Infeccioses i Sida de l'Hospital Clínic de Barcelona. És un dels especialistes més reconeguts internacionalment en l'estudi del VIH, un virus que ja es pot tractar però que continua plantejant molts reptes i representant un dels problemes mèdics més greus del món.

—Primer, que els pacients han de prendre pastilles cada dia i això és incòmode. Segon, que és car. Tercer, que cal una certa infraestructura sanitària

per controlar les persones infectades. I quart, que necessites la col·laboració del pacient.

—Què vol dir amb això?

—Doncs que quan el pacient està molt espantat és molt fàcil que digui “sí, sí, jo això m’ho prendré cada dia a les nou del matí i no fallaré mai”. Segur que els primers mesos complirà, però després, quan es trobi bé, potser deixa de ser tan disciplinat.

—**Això passa?**

—I tant, hi ha molts pacients que no prenen el medicament cada dia. Així és la naturalesa humana...

—**Però els hi va la vida!**

—Però es troben bé... I si deixen de prendre'l, aparentment no passa res.

—**Abans ha dit que és car. Com de car?**

—Al món occidental, de mitjana, val uns set o vuit mil euros l’any. Aquí

ho cobreix la seguretat social. Al món en vies de desenvolupament costa uns dos-cents euros l’any.

—**I com pot ser que hi hagi tanta diferència?**

—Per cada medicament que arriba a les farmàcies, se n’han investigat uns dos mil. Quan tu compres qualsevol medicament, pagues aquell i els altres dos mil. I pagues també els beneficis per a les persones que l’han desenvolupat, perquè les indústries farmacèutiques no són les germanes de la caritat. Ara bé, en el cas dels països amb menys recursos, hi ha genèrics, patents alliberades, descomptes especials de farmacèutiques, l’ajuda de fundacions i organitzacions que negocien preus especials, etc.

—**Hi ha molta gent que està infectada sense saber-ho. Com es pot solucionar aquest problema?**

—Al món occidental es considera que això passa en un 30% dels casos. És a dir, que de cada tres persones infectades, una no ho sap. El més fàcil és sensibilitzar la gent. Tothom ha de fer un exercici de memòria i pensar si algun cop ha estat exposat a una situació de risc. Si és així, cal fer-se la prova. També cal sensibilitzar el personal sanitari. Si a la història clínica d’un pacient hi apareix alguna dada que pugui fer pensar que la persona podria estar infectada, se li ha d’aconsellar que es faci la prova. S’han de tenir les antenes posades.

—**Hem parlat dels antiretrovirals i de les vacunes terapèutiques. Però també s’està buscant una vacuna preventiva.**

—Hi ha tres grans maneres de prevenir l’expansió d’una malaltia com la sida. Una és aconseguir que la gent canviï les seves conductes, sobretot les sexuals. Això no ha funcionat i no és probable que funcioni. Una altra mesura és identificar el major nombre d’infectats i medicar-los, perquè és molt difícil que una persona que rebi tractament transmeti el virus.

—**Per què?**

—El tractament inhibeix la replicació del virus. És com una dona embarassada, si fa tractament és gairebé impossible que transmeti el virus al nadó.

—**És molt impressionant, perquè el bebè té la sang de la mare...**

—Sí, però si a la sang de la mare circulen molt pocs virus, el nen no s’infecta.

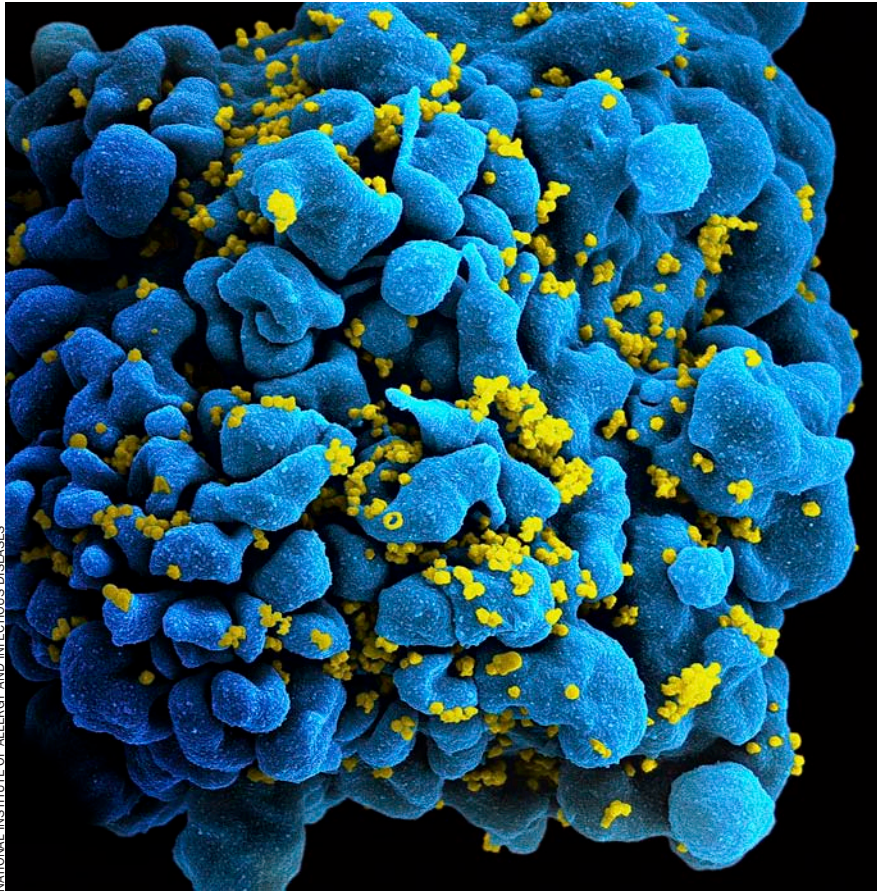
—**I la tercera mesura deu ser la vacuna preventiva.**

—Sí, i s’hi està treballant molt. Hi ha hagut algun èxit però també molts fracassos. Aquesta àrea de recerca encara està més verda que la de les vacunes terapèutiques. De moment hem de mirar de controlar l’epidèmia pensant que no en tindrem en els propers cinc o deu anys.

—**No són tants...**

—Com a mínim, vull dir. Potser d’aquí a deu anys tampoc en tenim.

—**Entre el 20 i el 40% dels infectats pel VIH també tenen hepatitis C. Com és?**

NATIONAL INSTITUTE OF ALLERGY AND INFECTIOUS DISEASES

Una cèl·lula infectada pel Virus de la immunodeficiència humana.

—Senzillament perquè les dues malalties comparteixen els mateixos mecanismes de transmissió.

—Ara un equip de l'Hospital Clínic ha participat en un estudi sobre el VIH i l'hepatitis C que ha publicat la prestigiosa revista *The Lancet*. Ens ho explica?

—Fins fa no gaire es pensava que els malalts que només tenien hepatitis C responien millor al tractament que els

“Al món occidental, de cada tres persones infectades amb el VIH, una no sap que ho està”

que també tenien VIH. El que s'ha vist en els últims estudis, entre ells aquest al qual s'ha referit, és que si els medicaments són bons, com ho són ara, la resposta és la mateixa. És a dir, que es pot tractar una hepatitis C encara que també tinguis la sida. Només cal vigilar que no hi hagi incompatibilitats entre els medicaments.

—Hi ha alguna malaltia que presenti problemes de compatibilitat amb els antiretrovirals?

—No, sempre es pot trobar la manera.

—Tots recordem la pel·lícula *Fideladèlfa*, en què un advocat infectat amb el VIH és acomiadat del seu bufet. La sida continua sent una malaltia molt mal vista socialment?

—L'estigma de la malaltia ha millorat molt però no ha desaparegut del tot. Encara hi ha certs problemes socials, laborals i familiars relacionats amb el VIH. Si tu vas a la feina i dius que tens una hepatitis C pensaran: “pobret”. Si dius que tens la sida pensaran: “què has fet i no t'acostis gaire”.

—I els malalts? S'espanten molt més que amb altres malalties infeccioses?

—Sí, però quan els expliques que podran portar una vida normal i quan veuen que amb el tractament es troben bé, a poc a poc es van tranquil·litant. Una persona que faci tractament té un sistema immunològic pràcticament igual de fort que una persona no infectada, per tant tindrà una qualitat de vida i una esperança de vida molt similars a la de la resta de gent.

Àstrid Bierge

Cines Babel Vicente Sancho Tello, 10 · València

Birdman

d'Alejandro González Iñárritu

Si presentes aquesta butlleta tindràs el següent preu especial:

Si ets subscriptor d'EL TEMPS : 4,40 € De dilluns a dijous i 6€ cap de setmana. (Cal acompanyar el justificant de pagament)	Si ets lector d'EL TEMPS: 5,60€ de dilluns a dijous excepte vespra de festiu i festius.
--	---